

Lekce 1: Kdo je to vůdce?

45

Teoretický úvod:

Pro vymezení pojmů vůdce a vůdcovství lze využít celou řadu definic, stejně tak, jako existuje celá řada teorií o tom, jaké charakteristiky nebo vlastnosti by správný vůdce měl mít.

Vůdcovství neboli vedení lidí (angl. leadership) lze definovat jako proces, při němž jednotlivec určuje směr, kterým by se měla jím vedená skupina lidí vydat, cíl, o který společně usilují a metody, kterými cíle dosáhnou.

Osobnost vůdce pak lze jednoduše popsat jako jedince v dominantní pozici s autoritou či vlivem ve skupině, který vytváří podmínky pro úspěšné fungování skupiny a osobní realizaci každého jejího člena za účelem dosažení stanovených cílů.

Hlavní úkoly vůdce skupiny, respektive týmu je zapotřebí spatřovat zejména ve **druhé části** výše zmíněné definice. Je důležité si uvědomit, že bez zbytku týmu je samotný vůdce ničím. Jednoduše proto, že nemá koho vést. Proto se úspěšný vůdce musí snažit pozvednout všechny členy týmu a dát jim možnost seberealizace a uplatnění jejich talentů.

Nesmí se přitom snažit všechny členy týmu zastínit. Naopak by se měl snažit je **podvést** a tím je i **motivovat** k jejich maximálnímu výkonu. Pouze v případě, že vůdce bude oporou pro svůj tým a bude mít jeho důvěru, bude skutečným vůdcem.

V důsledku výše uvedených skutečností lze ve většině skupin rozlišit dva typy vůdců, a to formální a neformální.

Neformálního vůdce lze charakterizovat jako osobu, která vede skupinu, a to i přes to, že není formálně jejím vedením pověřena. Jedná se o osobnost, která má vizi, schopnost vést, důvěru skupiny a je jako vůdce uznávána většinou skupiny.

Formálního vůdce skupiny je ten, kdo je formálně pověřen vedením skupiny a nese odpovědnost za její výsledky. Ne vždy ale musí být také neformálním vůdcem dané skupiny. Ideální stav pak samozřejmě nastává, pokud se obě role podaří skloubit u jednoho člověka. Takový vůdce pak dokáže se svým týmem efektivně dosahovat vysokých cílů.

Jaké vlastnosti charakterizují osobnost vůdce?

Vůdce si cení úspěchu v životě a věří, že může zlepšovat schopnosti své a stejně tak i ostatních členů týmu.

Vůdce cítí potřebu učit se novým věcem. Přijímá také osobní zodpovědnost za své chování a jednání.

Vůdce se zaměřuje na dosažení cílů, které vnímá jako výzvu k rozšíření dovedností a schopností.

Dobrý vůdce také nemá strach ze selhání, neboť i když neuspěje, dokáže si uchovat vědomí vlastní hodnoty.

Tyto vlastnosti pomáhají dobrým vůdcům stanovovat cíle, podstupovat rizika a konstruktivně se vypořádávat s úspěchy i neúspěchy.

Vůdcové jsou nositeli naděje.

N. Bonaparte

Cíl lekce:

- Poukazání na osobnost vůdce

Časový plán:

- Vysvětlení pojmů vůdce a vůdcovství 05 min
- Formální a neformální vůdce 05 min
- Vlastnosti vůdce 05 min
- Aktivita „Vlastnosti vůdce“ 30 min

Pomůcky:

- Pracovní listy 01 (tiskopisy tabulek) a 02 (seznam vlastností), psací potřeby

1

Co myslíte, co je to vůdcovství a kdo je to vůdce?

...

Jaké úkoly má vůdce?

...

Je pro skupinu důležitý?

...

Vůdcovství se zabývá vedením lidí. Určitá skupina lidí má svého vůdce, který má rozhodující vliv v této skupině. Tento vůdce určuje ostatním cíl, o který budou usilovat i způsob, jak jej dosáhnou. Vůdce hraje v každé skupině lidí rozhodující roli, protože je tím, kdo ukazuje cestu. Zpravidla je to silná osobnost, která se dokáže rozhodovat a která za svá rozhodnutí umí nést odpovědnost.

Jsou pro vůdce důležití i ostatní členové týmu? Proč?

...

Bez zbytku týmu by vůdce nebyl vůdcem, protože by za sebou neměl kvalitní členy týmu, kteří mu pomáhají řešit úkoly týmu. A zároveň by vůdce neměl koho vést.

2

Co myslíte, jaké vlastnosti by měl vůdce mít? Jaký by měl být?

Vůdce:

- Věří, že se může neustále zlepšovat a zdokonalovat, jako i členové jeho týmu - pracovitý
- Chce se učit novým věcem - zvědavý
- Ví, že je zodpovědný za to, co udělá - zodpovědný
- Snaží se dosáhnout cíle, které si určil - cílevědomý;
- Nebojí se, že se mu něco nepovede, protože ví, že se to může stát každému a že všechno lze napravit - sebevědomý
- Nebojí se i trochu riskovat, aby dosáhl svého cíle - nebojácný

Jak by se měl vůdce chovat k ostatním členům týmu?

...

Vůdce by měl sice řídit svůj tým, hrát v něm nejdůležitější roli, to ale neznamená, že se bude chovat k ostatním členům týmu, jako by nebyli důležití. Právě naopak, musí jim také dát prostor, aby ukázali, co v nich je, co dokážou, měl by je povzbuzovat – měl by být pro ostatní inspirací.

3

Zažili jste situaci, že jste měli ve své skupině, kroužku vůdce, i když jej nikdo nepověřil, aby tým vedl?

...

Kde to bylo?

...

Tato situace nastane, když máte ve svém týmu někoho, kdo si získal důvěru celého týmu a všichni jej považují za vůdce, i když jej nikdo nepověřil vedením týmu.

Máte ve své třídě někoho, koho jste si za vůdce zvolili? Uznávají ho všichni ve třídě jako svého vůdce?

...

4

Každý člověk, který zastává určitou roli v nějaké skupině, se obvykle vyznačuje určitými specifickými vlastnostmi. My si dnes společně vyzkoušíme určit, jaké vlastnosti by podle vás měli mít lidé zastávající určité životní role. Zároveň si ověříte, do jaké míry tyto charakteristiky máte vy sami.

Nejprve s dětmi diskutujeme o životních rolích a charakteristikách, které lidé v těchto rolích obvykle mívají. Poté vybereme jako téma roli vůdce skupiny a na dobře viditelné místo umístíme seznam vlastností (viz příloha č. 02). Společně s dětmi určíme 10 charakteristik, které by podle nich měl mít vůdce. Tento seznam napíšeme na tabuli. S dětmi bychom měli vyjasnit význam vybraných vlastností tak, aby měly představu, co se za ní skrývá.

Každému z dětí dáme pracovní list (viz příloha č. 01), do kterého si nejprve zapíše seznam vybraných vlastností, na kterých se všichni společně shodli. Poté necháme děti vytvořit skupinky po 3 – 4 dětech a zadáme následující úkoly:

1. úkol: Napište do tabulky své jméno. V seznamu pak vyznačte vlastní hodnocení své osoby tak, jak se sami vnímáte. Krajní hodnoty 4 znamenají nejvyšší míru dané vlastnosti. To znamená, že pokud si myslím, že jsem velmi tolerantní, označím 4 u charakteristiky tolerance.

2. úkol: Budete hodnotit každého člena vaší skupiny, tak, že opět napíšete nad tabulku vůdce a jméno toho, koho hodnotíte, např. Jana. Opět vyznačte hodnoty u vlastností tak, jak vnímáte toho dotyčného spolužáka.

Jakmile budou děti s hodnocením členů skupiny hotoví, prohlédnou si navzájem svá hodnocení a budou diskutovat o případných rozdílech.

Aktivitu zakončíme reflexí, jejímž cílem je poukázat na vlastnosti, které nám pomáhají prosadit se v kolektivu. Pro reflexi lze využít otázek typu:

- Měli jste problém vyhodnotit u sebe míru, ve které se určitá charakteristika u vás nachází?

- Čeho se to týkalo?
 - Kdo zaznamenal velké rozpory v hodnocení vlastní osoby a v hodnocení od spolužáků?
 - V čem konkrétně to bylo?
 - Čím to asi tak může být?
 - Které hodnocení vás nejvíce překvapilo?
 - Jak se vám hodnotili spolužáci?
 - Myslíte, že nám tyto vlastnosti mohou v životě v něčem pomoci? V čem?
 - Dají se podle vás nějak trénovat?
 - Jak byste to dělali?
-

